

Adina Grigore

Nicoleta-Sonia Ionică

Cristina Ipate-Toma

Gramatica limbii române

clasa a III-a

Editura Ars Libri

CUPRINS

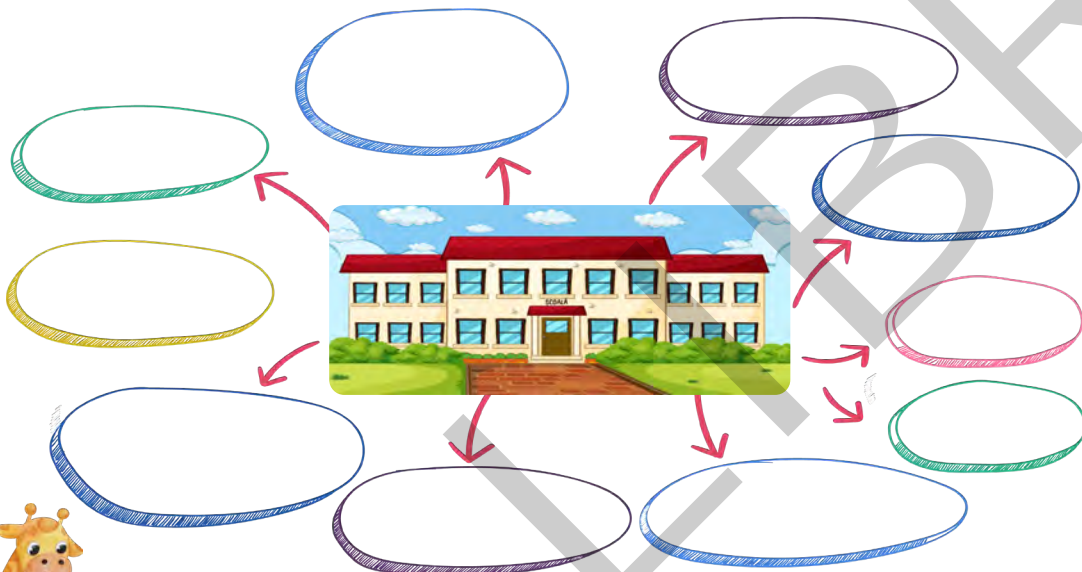
CUVÂNTUL	4
Recapitulează și consolidează!	9
Evaluare	10
Exersează și recuperează!	12
Exersează și aprofundează!	14
INTUIREA SUBSTANTIVULUI	17
INTUIREA NUMĂRULUI SUBSTANTIVELOR	20
INTUIREA GENULUI SUBSTANTIVELOR	23
Recapitulează și consolidează!	26
Evaluare	27
Exersează și recuperează!	29
Exersează și aprofundează!	33
INTUIREA ADJECTIVULUI	36
Recapitulează și consolidează!	41
Evaluare	42
Exersează și recuperează!	44
Exersează și aprofundează!	47
INTUIREA PRONUMELUI PERSONAL	50
Recapitulează și consolidează!	57
Evaluare	59
Exersează și recuperează!	61
Exersează și aprofundează!	65
INTUIREA VERBULUI	68
Recapitulează și consolidează!	76
Evaluare	77
Exersează și recuperează!	79
Exersează și aprofundează!	84

- Sunetul, litera, vocale și consoane
- Silaba
- Cuvântul
- Despărțirea în silabe
- Propoziția
- Semne de punctuație
- Sensul cuvintelor: cuvinte cu sens asemănător/opus
- Folosirea cuvintelor în contexte noi de comunicare

CUVÂNTUL

1. Brainstorming

Scrie zece cuvinte care se referă la școală, apoi alcătuiește propoziții cu acestea.

Să ne amintim!

Sunetul este cea mai mică parte rostită a unui cuvânt.

Litera este semnul grafic al sunetului. Aceasta se vede și se scrie.

În limba română, sunetele a, e, i, o, u, ă, î(â) sunt vocale.

Consoanele sunt sunetele: b, c, d, f, g, h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, z.

Cuvântul este unitatea de bază a vocabularului care are: o formă (totalitatea sunetelor sau a literelor din care este alcătuit), unul sau mai multe sensuri.

Cuvintele sunt elemente de bază ale comunicării și sunt alcătuite din silabe.

Silaba este un sunet (o vocală) sau un grup de sunete (în care se află cel puțin o vocală), care se pronunță cu o singură deschidere a gurii.

2. Scrie în ordine alfabetică următoarele cuvinte, apoi notează cu **V** (vocale) și cu **C** (consoanele): toamnă, septembrie, vacanță, flori, ghiozdan, colegi, dar, amintire.

Blank writing area with four horizontal lines for student input.

Blank writing area with four horizontal lines for student input.

3. Activitate în perechi

Împreună cu un coleg, realizează corespondențe între cuvintele care au același număr de silabe.

oboseală
profesor
informație
clasa
zâmbet
clădire
recreație
învățător

prietenie
mobilierul
copil
țară
eveniment
zăpadă
notează
manual

4. Identifică alte cuvinte prin înlocuirea primului sunet din cuvântul car.

Model: car ~ sar

car ~ _ar ~ _ar ~ _ar ~ _ar ~ _ar ~ _ar

5. Găsește sensuri ale cuvântului car și alcătuiește propoziții cu acesta.

JOC

6. Cuvântul nou

Formați 2 echipe. Fiecare echipă desparte în silabe cuvintele de mai jos, apoi înlocuiește prima silabă a fiecărui cuvânt cu altă silabă/literă, în așa fel încât să obțină cuvinte noi. Câștigă echipa care, în timp de 5 minute, reușește să obțină cele mai multe cuvinte noi.

Echipa 1

mochetă
stradă
sare
fetele
prunele

Echipa 2

clară
brumă
zilele
soarele
vesele

7. Scrie câte două cuvinte din: una, două, trei și patru silabe.

8. Precizează numărul de litere și de sunete ale fiecărui cuvânt.

poveste → litere
 sunete

cireșe → litere
 sunete

George → litere
 sunete

ghiozdan → litere
 sunete

haină → litere
 sunete

toamnă → litere
 sunete

9. După model, notează cu x în dreptul cuvintelor din tabel, conform descrierii corespunzătoare:

Cuvântul	denumește un obiect (lucru)	exprimă o însușire	denumește un fenomen al naturii	exprimă o acțiune	ține locul unui nume
zăpadă					
stilou	X				
curajos					
Matei					
scrie					
tu					

10. Colorează în fiecare șir casetele care conțin:

a) Nume de persoane

Sonia	Diana	Vlad	cerb	Irina	Ovidiu	Ștefan
-------	-------	------	------	-------	--------	--------

b) Nume de țări

Argeș	Franța	România	București	Dunăre	Bulgaria	Spania
-------	--------	---------	-----------	--------	----------	--------

c) Nume de orașe

baltă	Cluj - Napoca	Italia	Iași	Craiova	Pitești	Târgu Mureș
-------	---------------	--------	------	---------	---------	-------------

d) Nume de flori

trandafiri	violete	vinete	ghiocei	pere	panseluțe	crini
------------	---------	--------	---------	------	-----------	-------

e) Nume de animale

urs	chitară	girafă	câine	hipopotam	veveriță	minge
-----	---------	--------	-------	-----------	----------	-------

Să ne amintim!

Propoziția este o comunicare orală sau scrisă, care are un înțeles. Este alcătuită din cuvinte. Primul cuvânt din propoziție se scrie întotdeauna cu literă inițială mare.

La finalul acesteia se pune unul dintre **semnele de punctuație**:

- semnul punct (.);
- semnul întrebării (?);
- semnul exclamării (!).

11. Dezvoltă propozițiile, adăugând întâi un cuvânt, apoi două, trei sau mai multe cuvinte.

* A venit toamna.

* Vine vacanța.

12. Separă cu o linie cuvintele, astfel încât să obții propoziții, apoi scrie-le.

* copiii au observat schimbările din natură

* în luna septembrie începe un an școlar nou

* Gheorghiu și Nicolaescu au cumpărat cărți pentru biblioteca școlii.

JOC

13. Cuvinte amestecate

Aranjează cuvintele pentru a forma o propoziție. Pune la final, pe rând, semnele (.), (?), (!). Citește aceste propoziții.

* bunica, o, spune, poveste

* fermecat, al, glasul, i-a, bunicului, blând

Recapitulează și consolidează!

1. Cuvintele sunt alcătuite din...
a) consoane; b) silabe; c) dicționar.
• Propozițiile sunt formate din...
a) vocale; b) litere; c) unul sau mai multe cuvinte.
2. Propoziția *Furnica harnică adună multă hrană.* este alcătuită din:
a) 4 cuvinte; b) 5 cuvinte; c) 3 cuvinte.
3. Cuvântul care exprimă o însușire este:
a) gingașă; b) arbore; c) aleargă.
4. Cuvântul **orar** are înțeles asemănător cu:
a) program; b) oră; c) agendă.
5. Cuvintele **ploaie, vânt, ceață** denumesc:
a) obiecte/lucruri; b) ființe; c) fenomene ale naturii.
6. Cuvintele **scrie, calculează, se joacă** exprimă:
a) acțiuni; b) însușiri; c) emoții.
7. Cuvântul **adevăr** are sens opus cuvântului:
a) vorbi; b) minciună; c) curaj.
8. Sunt scrise doar cuvinte care denumesc obiecte/lucruri în seria:
a) ghiozdan, fereastră, laptop, floare;
b) computer, florărie, a înflori, ghiozdan;
c) carte, ghiozdan, laptop, frumoasă.
9. Propoziția *Să fii curajos!* este:
a) enunțiativă; b) exclamativă; c) interogativă.
10. Despărțirea corectă în silabe este:
a) re-ca-pi-tu-la-re; b) rec-a-pi-tu-la-re; c) recap-itu-la-re.

Evaluare

1. Scrie câte trei cuvinte potrivite cerințelor din tabel:

nume de persoane	nume de țări	nume de plante	nume de orașe	nume de ape

2. Precizează numărul de cuvinte din fiecare propoziție.

- a) Mirosul florilor este minunat.
- b) Ioana aleargă.
- c) Ei sunt cuminiți.

3. Rescrie propozițiile, înlocuind cuvintele evidențiate cu altele care au înțeles asemănător.

a) **Școlarul învață** limba engleză.

b) **Ramura pomului** s-a frânt.

c) **Vestea se transmite rapid.**

4. Unește cuvintele cu sens opus.

întuneric

tristețe

gălăgie

a încurca

a strânge

a descurca

mâhnire

liniște

lumină

bucurie

a risipi

5. Scrie fiecare cuvânt de mai jos pe rândul corespunzător.

• *opt, vorbește, frumos, Luca, tunet, copil, telefon, douăzeci, citește, blând, Maria, brumă, cal, trei, stilou, optsprezece, ceață, furnică, dansează, Carol, ochelari, cuminte.*

a) însușiri: _____

b) lucruri: _____

c) nume: _____

d) acțiuni: _____

e) ființe: _____

f) fenomene ale naturii: _____

g) numere: _____

6. Completează propozițiile, folosind cuvinte care denumesc/exprimă:

a) **însușiri** → Mihai este un băiat _____ și _____.

b) **acțiuni** → La festival, Ana _____ și _____.

c) **fenomene ale naturii** → S-a pornit _____.

d) **nume de persoane** → _____ și _____ joacă șah.

7. Alcătuieste propoziții în care cuvântul copil să se afle la început, în interior și la final.

FB: 59 – 62 răspunsuri corecte; B: 54 – 58 răspunsuri corecte; S: 49 – 53 răspunsuri corecte.

7. Exemplu: Copilul învață; În clasă copilul este isteț; Astăzi am vorbit despre copil.

6. Exemplu: a) silitor, vesel; b) cântă, dansează; c) zăpadă; d) Anca, Marcu.

5. a) 3 cuvinte (frumos, blând, cuminte); b) telefon, stilou, ochelari; c) Luca, Maria, Carol; d) vorbește, citește, dansează;

4. Intineric – lumină; tristete – fercire; gălăgie – liniște; a) incurca – a descurca;

3. a) 2 cuvinte; b) 3 cuvinte; c) 3 cuvinte;

2. a) 4; b) 2; c) 3;

nume de ape: Olț, Mureș...

nume de orașe: Sibiu, Alba Iulia...

nume de planete: Jupiter, Marte...

nume de țări: România, Spania...

1. Exemplu: nume de persoane: Ina, Violeta...

Barem

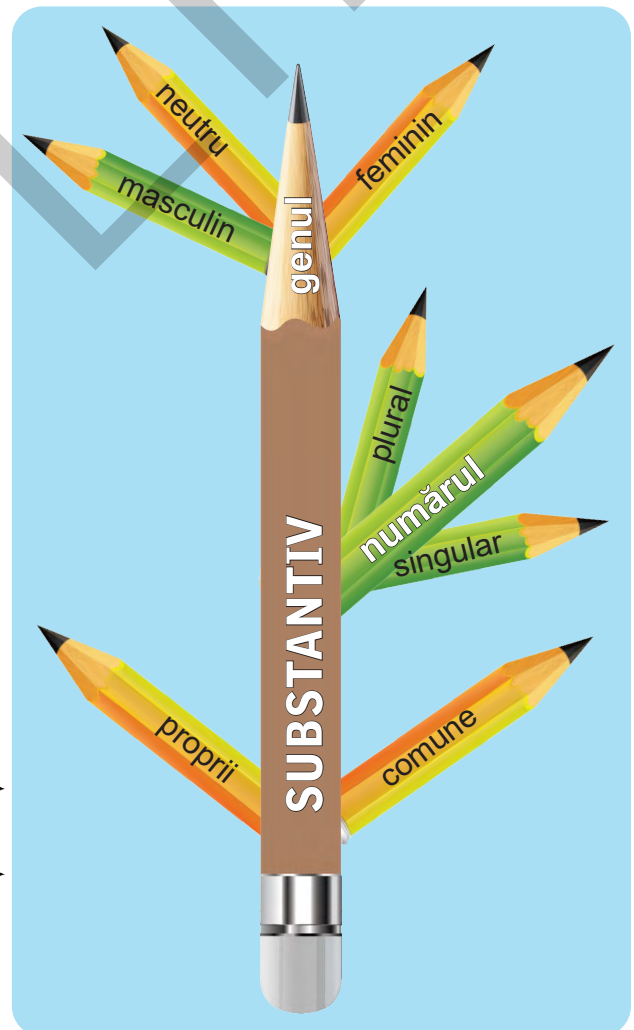
2. Activitate în echipă

Împreună cu un coleg, grupează următoarele substantivele după felul lor: *prieten, Spania, pisică, cântec, lași, gheată, Patrocle, dimineață, Degețica, victorie, Olt, ploaie, Matei, cuburi, ceas, România, român, muncă, voce, „Amintiri din copilărie”, Crăciun.*

* substantive comune:

* substantive proprii:

3. Identifică substantivele, apoi completează tabelul.

genul	numărul singular	numărul plural
feminin		
masculin		
neutru		

4. Înlocuiește cuvintele evidențiate cu un substantiv comun cu același înțeles.

În **codru** (_____), **arborii** (_____) au coroane foarte înalte.

Pe **crengile** (_____) lor cântă multe păsări.

Pe **cărare** (_____) trece un **drumeț** (_____) chipeș și plin de **colb** (_____). Vocea (_____) lui era tare duios.

5. Alături de colegi - *Norul fermecat*

Împreună cu un coleg, în timp de cinci minute, scrie pe norișorul fermecat trei substantive care au mai multe forme la numărul plural, apoi formulează cu fiecare formă câte o propoziție. Citește-le în fața clasei.

6. Ești unul dintre copiii din ilustrația alăturată. Scrie un text format din 8-10 rânduri, în care să introduci 3 substantive comune, la numărul singular, genul feminin, 3 substantive comune la numărul plural, genul masculin, 3 substantive proprii. Găsește-i un titlu potrivit.

Blank writing lines for the student to write their response.

Exersează și aprofundează!

JOC

1. Alături de un coleg

Împreună cu un coleg, completează după model:

Model: macaragiu - macaragii - macaragiii

- barcagiu → _____ - _____
- geamgiu → _____ - _____
- fiu → _____ - _____
- zarzavagiu → _____ - _____

Descoperă!

Substantivele terminate la numărul singular în **-iu** se scriu cu **-ii** și **-iii** la numărul plural.

Exemplu: (un) tinichigiu - (mai mulți) tinichigii - (toți) tinichigiii.

2. Formează substantive, pornind de la următoarele cuvinte:

- mânca → _____
- opri → _____
- înalt → _____
- înflori → _____
- tăcea → _____
- aleargă → _____
- răspunde → _____
- bun → _____
- sosi → _____
- cald → _____
- plânge → _____
- înfrunzit → _____

3. Delimitează cuvintele, scrie corect propozițiile, apoi identifică substantivele după felul lor: comune și proprii.

* Piticiaugăzduit-opeAlbă-ca-Zăpada.

* Zmeiiaufuratmereledeaur.

* Motanul vâna pentru săpânul său.

* Cenușăreasa îngrijea toată casa.

* Din copac cad frunzele arii.

substantive comune	substantive proprii

4. Transformă propozițiile, folosind forma de plural a substantivului evidențiat.

* **Polițistul** i-a îndrumat către cinematograful.

* **Vulpea** i-a furat găinile gospodarului.

* **Bunicul** i-a dat o bicicletă.

* **Buchetul** de flori s-a ofilit.

* **Prietenul** s-a bucurat pentru rezultatul lui Victor.

5. Activitate în perechi

Împreună cu un coleg, scrie forma corectă a substantivelor evidențiate din enunțurile de mai jos.

- Am urcat pe partea stângă a **mașinei**. (_____)
- În pușculiță am strâns multe **monezi**. (_____)
- **Surorei** (_____) mele îi place să cânte la pian.

- Coardele **vioarei** (_____) s-au rupt.
- Păpușa **Maria** (_____) are ochii albaștri.
- **Ușei** (_____) îi lipsește un geam.
- Mânerul **umbrelii** (_____) a căzut.

6. Scrie cuvintele din casete pe două coloane, cu literă inițială mică sau cu literă inițială mare, după caz.

BUCUREȘTI	VRĂBII	PETRIȘOR	PEȘTI	LALEA
CAL	FULGER	REPTILE	CARPAȚI	TUNET
DUNĂREA	RAC	SPANIA	STILOU	SARA
SARE	SIBIU	SIRET	MARIA	PENAR

• Cu literă inițială mică:

• Cu literă inițială mare:

7. Găsește sensuri ale cuvintelor: **luni, măr, piele, corn** și alcătuește propoziții cu acestea.

• Intuirea adjectivului ca parte de vorbire care exprimă însușiri ale substantivelor • Identificarea adjectivelor • Intuirea acordului în gen și număr cu substantivul determinat • Poziția adjectivului față de substantiv • Scrierea corectă a adjectivelor în diferite contexte

INTUIREA ADJECTIVULUI

JOC

1. Cum pot fi?

Scrie în tabel însușiri potrivite imaginilor. Câștigă cel care scrie cele mai multe cuvinte, în timp de cinci minute.

Să ne amintim!

Adjectivul este partea de vorbire care exprimă însușiri ale ființelor, ale lucrurilor și ale fenomenelor naturii. De obicei, acesta însoțește un substantiv.

Adjectivul se acordă (se potrivește) în **gen** și **număr** cu **substantivul** pe care îl însoțește.

Adjectivele care se termină în **-iu** la numărul singular au următoarele terminații la numărul plural:

- **ii**, când se află după substantiv;
- **iii**, când se află înaintea substantivului.

2. Grupează adjectivele de mai jos, după ceea ce exprimă:

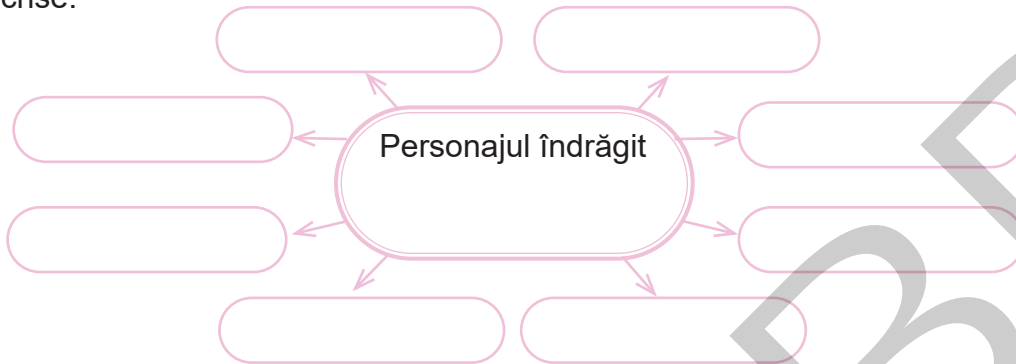
 mic, verzui, sărat, amar, parfumat, condimentat, sărat, auriu, rotundă, îmbietor, acrișor, colțos, amăru, înalt, imens, înmiresmat, ciocolatiu, gigantic.

culoare	miros	gust	formă	mărime

3. Activitate în echipă - Personajul îndrăgit

Împărțiți în grupe de 2-3 elevi, scrieți în centru numele personajului îndrăgit din poveștile cunoscute. De jur împrejurul numelui, realizați rețeaua însușirilor acestuia.

Câștigă grupa care termină cel mai rapid și corect. Citiți în fața clasei însușirile scrise.

4. Alege forma potrivită a adjectivelor.

- Bunica ne aduce pere copt/coapte.
- Zilele sunt din ce în ce mai mic/mici.
- Marina este o fată harnic/harnică.

5. Inversează cuvintele evidențiate, apoi rescrie enunțurile.

Model: 1. Clopoștii argintii se aud după cortină.
2. Argintii clopoștei se aud după cortină.

* **Puii cafenii** se adună lângă cloșcă.

* **Șoricelii cenușii** fug de motanul Mișu.

* **Înalții copaci** se văd din depărtare.

6. Activitate în echipă

Subliniați cu o linie adjectivele, apoi solicitați un coleg să sublinieze cu două linii substantivul a cărui însușire o arată.

- * Iepurașul meu frumos este foarte vesel. Are blana cenușie, deasă și moale.
- * Ochii săi sticloși par două mărgele mici, iar botișorul are mustăți lungi.
- * Trunchiul lui este alungit, mlădios și se termină cu o codiță scurtă.

10. Unește verbul cu expresia care i se potrivește.

A

- a băga de seamă
- a da de știre
- a-și lua zborul
- a se da bătut
- a face rost
- a da crezare
- a-și trage sufletul
- a da chiot
- a da de belea
- a da de urmă
- a se da pe brazdă
- a se da de-a dura
- a o luala sănătoasa
- a da din gură
- a bate pasul pe loc
- a sta grămadă

B

- a crede
- a vesti
- a striga
- a o păți
- a observa
- a stagna
- a se îndrepta
- a găsi
- a se rostogoli
- a sporovăi
- a fugi
- a pleca
- a se odihni
- a renunța
- a se îngrămădi
- a procura

11. Colorează casetele care conțin verbe scrise corect.

citeau ziciau iau veneau știau citiau știau a copera eau

ziceau ziceau sosiau a se înnora a coopera a înființa înfrunzeau

a se înora înfrunzeau soseau vineau a înființa înfunzeau

12. Transformă verbele de mai jos în substantive.

- se înfățișează _____
- povățuiește _____
- sfătuiește _____
- vorbește _____
- a se înnora _____
- a observa _____
- a striga _____
- a informa _____
- a grăi _____
- a alerga _____
- a povesti _____
- a desena _____
- a mânca _____
- a sări _____